

ȘCOALA DOCTORALĂ EUROPEANĂ

P. Todos

Universitatea Tehnică a Moldovei

INTRODUCERE

În căutarea unor metode mai eficiente de organizare a studiilor universitare de doctorat și îndeosebi datorită transformărilor globale, care au avut loc pe parcursul ultimilor zece ani în școală superioară în cadrul Procesului Bologna, marea majoritate a universităților europene după 2002-2005 au acceptat **școala doctorală** ca forma organizatorică de bază a studiilor de doctorat. Care sunt obiectivele, funcțiile operaționale, structurile organizatorice și finalitățile preconizate ale acestor școli? Pe aceste întrebări este axată analiza care urmează și care a fost efectuată în baza actelor normative din mai multe țări ale UE (Franța, Belgia, România, Olanda) [1-6] cât și a Regulamentelor și Ghidurilor școlilor doctorale organizate de universitățile: AGROCAMPUS (Franța), Rennes 2 (Franța), Politehnica București și Craiova (România), Ghent și (Belgia), Wageningen (Olanda) și altele. Se urmărește scopul de a prelua experiența bună a acestor țări și universități în măsura în care ea poate fi utilă pentru universitățile din Republica Moldova, care la etapa actuală se confruntă cu grave probleme în domeniul asigurării învățământului superior și al cercetării cu cadre științifice.

OBIECTIVELE ȘI MISIUNEA ȘCOLILOR DOCTORALE

Obiectivul de bază al unei școli doctorale îl constituie organizarea studiilor doctorale și pregătirea doctoranzilor de încadrare profesională.

Școala doctorală oferă doctoranzilor o cultură multidisciplinară în cadrul unui proiect științific coerent, contribuie, de asemenea, la coerența și vizibilitatea internațională a ofertei de studii doctorale în cadrul instituției / instituțiilor precum și la structurarea locurilor oferite pentru doctorat.

Sarcinile școlii doctorale:

Școala doctorală este definită ca un organ interdisciplinar care oferă un cadru clar pentru toate subiectele/problemele ce țin de studiile doctorale. Școlile doctorale, în cadrul programului lor de acțiuni:

- elaborează o politică de selectare a doctoranzilor, bazată pe criterii explicite și publice;

- organizează, în cadrul politicii instituțiilor, repartizarea finanțărilor care le sunt destinate, în special alocațiile de cercetare;

- se asigură de calitatea încadrării doctoranzilor în unitățile și echipele de cercetare, acordă o atenție deosebită în ceea ce privește respectarea cărții de teză (contractului), precum și implementarea ei. Școlile sunt în măsură să ofere doctoranzilor o pregătire și o susținere a tezei în cele mai bune condiții;

- organizează schimburile științifice și intelectuale între doctoranzi, eventual în cadrul unui grup de școli doctorale ale instituției sau localității;

- propun doctoranzilor programe de instruire necesare proiectului lor de cercetare și a celui profesional, instruire necesare și în obținerea unei vaste culturi științifice. Aceste programe de instruire trebuie nu doar să permită pregătirea doctoranzilor la nivel de cercetător pentru un sectorului public, industrial ori administrativ, dar, a pregătire vastă generală, necesară inserției ulterioare în câmpul muncii. Ele pot fi organizate în baza unei colaborări cu alte instituții publice sau private, cât și cu participarea centrelor de inițiere în învățământul superior;

- definesc un mecanism de sprijin pentru încadrarea profesională a doctoranzilor, atât în instituțiile publice cât și în sectorul privat, stabilit în relațiile cu organizațiile sau asociațiile care contribuie la același obiectiv, și care comportă, după caz, un bilanț de competențe deja obținut;

- organizează o monitorizare a încadrării profesionale a doctoranzilor, în general al întregului grup de doctoranzi primiți anterior;

- oferă o cooperare la nivel european și internațional, în special în cadrul acțiunilor de cooperare stabilite între instituțiile de învățământ superior sau centrele de cercetare de nivel internațional, în particular prin promovarea de cotutele internaționale de teza;

- favorizează acțiunile de cooperare conduse de către instituțiile de învățământ împreună cu reprezentanții mediului industrial și cel socio-economic, care au drept scop dezvoltarea politicilor de inovare și de acceptare a doctoranzilor. În scopul de a asigura o recunoaștere a gradului de doctor, acțiunile pot fi realizate în cadrul acordurilor încheiate între Stat și ramuri profesionale sau întreprinderi și pot să beneficieze de mecanisme particulare de susținere;

- Școlile doctorale, de asemenea, servesc

pentru sporirea rolului pe care îl joacă Universitățile în instruirea tinerilor cercetători.

Misiunea școlii doctorale:

- de a oferi suport studenților doctorali pe parcursul programului de cercetare doctorală;
- de a menține cultura calității în cercetarea doctorală;
- de a promova statutul și prestigiul internațional și social al doctoratului vis-a-vis de potențialii cercetători și de potențiala piață a muncii.

OBLIGAȚIUNILE OPERAȚIONALE ALE ȘCOLILOR DOCTORALE

Școala doctorala:

- organizează / oferă programe de instruire, ateliere de lucru și a alte activități ca parte a instruirii doctorale, de exemplu: cursuri „generale” și „detaliat”, seminare doctorale care au drept scop dobândirea abilităților și competențelor prin diverse metode de predare: prelegeri, ateliere de lucru, sesiuni intensive de instruire, cursuri rezidențiale, etc.;

- coordonează procesul de înscriere la unități de curs, seminare doctorale și alte activități;

- selectează cadrele didactice, repartizează sarcinile educaționale și de instruire din cadrul școlii doctorale membrilor corpului didactic și profesorilor străini, organizează remunerarea muncii acestora;

- oferă consultații Comisiilor Universitare și facultăților în ceea ce privește politica doctorală (precum cerințele pentru admitere, curriculumul obligatoriu etc.);

- supraveghează activitățile și funcționarea Comisiilor doctorale de ghidare/ conducătorilor de doctorat;

- consultă facultățile în ceea ce privește certificatul / documentul de instruire doctorală.

- oferă informații candidaților în doctoratură, atât din țară, cât și la nivel internațional;

- oferă informații studenților doctoranzi în domeniul oportunităților de instruire, a perspectivei pentru o carieră mai bună și a mobilității;

- organizează activități pentru a prezenta societății informații referitoare la importanța și valoarea doctoratului pentru a promova / facilita accesul studenților doctorali pe piața muncii;

- facilitează colaborarea și/sau schimbul internațional la nivel doctoral.

Școlii doctorale i se pot încredința și alte competențe în ceea ce privește doctoratul.

ORGANELE DE CONDUCERE ȘI STRUCTURILE DE CONSULTARE

Școala doctorală este condusă de către un director, susținut, de regula, de un consiliu.

Directorul școlii este ales din rândul profesorilor titulari, ori din cel al personalului de cercetare al instituțiilor de învățământ superior, al organizațiilor și fundațiilor publice de cercetare, care sunt abilitate să conducă programe de cercetare. El este numit pentru durata acreditării școlii doctorale.

În cazul în care o școală doctorală depinde de o singură instituție, directorul școlii doctorale poate fi numit de către directorul instituției cu acordul preventiv al consiliului științific cat și al consiliului școlii doctorale. Dacă școala doctorală dispune de o acreditare comună (ține de mai multe instituții), atunci directorii instituțiilor sunt cei care desemnează directorul școlii, în condițiile definite de convenția care le unește, cu avizul consiliilor științifice și al consiliului școlii doctorale.

În Belgia flamanda, de exemplu, la recomandarea decanilor se formează Comisia/ Consiliul Executiv al școlii doctorale care numește o persoană în funcția de director al școlii pe o perioadă de 4 ani.

Obligațiunile directorilor de școli doctorale:

Directorul școlii doctorale elaborează programul de acțiuni al școlii și prezintă anual un raport de activitate a școlii în fața consiliului școlii doctorale și a consiliului științific al instituției / instituțiilor respective.

După o consultație a conducătorilor de teză și a responsabililor unităților de cercetare în care doctoranzii ar dori să urmeze lucrările lor de cercetare și după o decizie a consiliului școlii doctorale, directorul propune repartizarea alocațiilor pentru cercetare atribuite școlii doctorale, eventual, a altor modalități de finanțare și cele care ar putea fi alocate doctoranzilor. Anual el prezintă consiliului școlii o listă a beneficiarilor de alocații de cercetare și a altor modalități de finanțare și informează consiliul științific al instituției(lor).

Directorul școlii doctorale, de asemenea:

- conduce zi de zi cu activitățile școlii doctorale;

- propune inițiative de realizare a obligațiunilor operaționale ale școlii doctorale;

- face accesibil un program de instruire mai larg și mai relevant studenților doctoranzi;

- coordonează activitățile școlii doctorale, pe care o conduce, cu cele ale altor școli doctorale, consultându-se cu Departamentele pentru probleme de cercetare, Departamentele de studii / ale instituțiilor / facultăților implicate, etc.

Consiliul școlii doctorale:

Misiunea consiliului / comisiei executive a școlii doctorale este de a ghida și supraveghea activitatea școlii și a directorului școlii doctorale. Consiliul școlii doctorale adoptă programul de acțiuni al școlii și administrează prin deciziile sale, realizarea acestuia. Directorul școlii este obligat să se consulte cu consiliul școlii doctorale în ceea ce privește activitatea și obiectivele școlii. Consiliul se reunește de cel puțin trei, patru ori pe an. Consiliul școlii doctorale se reînnoiește la fiecare doi ani.

În Franța consiliul școlii doctorale este constituit din 12-16 membri. Jumătate din aceștia sunt reprezentanți ai instituțiilor, unităților și echipelor de cercetare. Cealaltă jumătate este compusă din doctoranzi aleși (20 % din ½ de la totalul membrilor consiliului), membri externi, ce nu aparțin școlii doctorale, adică persoane din Franța și din străinătate care sunt competente în ceea ce privește domeniul științific, persoane din sfera industrială și socio-economică. Membrii consiliului, cu excepția doctoranzilor, reprezintă persoane desemnate în baza modalităților adoptate de către consiliul de administrație al instituției sau a instituțiilor acreditate.

În Belgia în componența Comisiilor școlilor doctorale intră cu dreptul la vot: decanii facultăților implicate, membri ai cadrului academic din partea fiecărei facultăți. Comisia școlii doctorale numește un șef / președinte (un decan sau un reprezentant al cadrului academic de la facultate). În cadrul Comisiei, directorul școlii doctorale trebuie să-și asume rolul de observator, nu are dreptul să prezideze ședințele.

Sub conducerea rectorului sau vice-rectorului pentru cercetare științifică directorii de școli doctorale trebuie să se angajeze într-o consultare comună, precum și într-o consultare cu comisia directoare la intervale regulate de timp, coordonând mutual politica școlilor doctorale și pentru a se asigura că politicile școlilor doctorale pe care le conduc sunt într-un pas cu politica generală a Universității. Comisia directoare trebuie să monitorizeze calitatea instruirii doctorale.

Comisia directoare include: directorii școlilor doctorale, rectorul și vice-rectorii, directorul Departamentului pentru probleme de cercetare, directorul Departamentului pentru probleme educaționale.

INSTITUIREA SI ORGANIZAREA SCOLILOR DOCTORALE

Scoli doctorale se organizează de către instituțiile cu drept de organizare a doctoratului individual sau prin asociere.

În Belgia flamandă, de exemplu, se practica organizarea școlilor doctorale universitare, în cadrul fiecărei facultăți sau a unui grup de facultăți înrudite. Modul de organizare depinde atât de domeniul de formare/instruire cât și de numărul de doctoranzi. De exemplu, la Universitatea din Gent în 2007 au fost organizate 5 școli doctorale, grupate pe facultăți în felul următor:

- Școala doctorală de științe sociale și comportamentale (Facultatea de arte și filozofie, Facultatea de drept),

- Școala doctorală de științe sociale și comportamentale (Facultatea de economie și administrare a businessului, Facultatea de psihologie și științe educaționale, Facultatea de științe politice și sociale);

- Școala doctorală de științe ale naturii (Facultatea de științe);

- Școala doctorală de inginerie (Facultatea de inginerie, Facultatea de inginerie în bioștiințe);

- Școala doctorală de științe ale vieții și medicină (Facultatea de medicină și științe ale sănătății, Facultatea de științe farmaceutice, Facultatea de medicină veterinară, Facultatea de inginerie în bioștiințe).

Deși instituirea școlilor doctorale în universitățile din Olanda a început abia în 2005, în prezent există deja 105 școli care acoperă aproape toate domeniile științifice. Caracteristicile principale ale școlilor doctorale din Olanda sunt următoarele:

- Școala doctorală este responsabilă pentru instruirea și supravegherea doctoranzilor,

- Școala doctorală este responsabilă pentru asigurarea calității programelor sale doctorale și de master;

- Școala doctorală controlează recrutarea și selectarea doctoranzilor și masteranzilor;

- Școala doctorală monitorizează progresul studenților săi, întreprinde măsuri în caz dacă supraveghetorii / conducătorii științifici, sau doctoranzii nu se isprăvesc sau eșuează în lucrul lor;

- Școala doctorală trebuie să dispună de o masă critică suficientă și să fie destul de mare pentru a crea interacțiunea și eficiența adecvată, dar să nu fie atât de mare încât să eșueze la asigurarea unui mediu personal și de stimulare.

În Franța s-a mers pe principiul organizării școlilor pe domenii de formare /cercetare. Școlile, în acest caz, cuprind mai multe universități și unități de cercetare din localitatea /situl dat. Astfel școala reprezintă o structură interuniversitară, care va fi condusă de un director și un consiliu director.

În partea vallonă a Belgiei s-a mers pe același principiu și, în conformitate cu decretul din 31 martie 2004 despre reorganizarea învățământului

superior, au fost create 20 școli doctorale (Graduate College), câte una pentru fiecare domeniu.

În [1] se relatează că instituirea unei școli doctorale poate fi propusă de către una sau mai multe instituții de învățământ superior, printre care figurează cel puțin o instituție publică și evident cu condiția că fiecare din instituții să-și aducă un aport semnificativ în progresul său științific și pedagogic și să dispună de capacități de cercetare și de un suficient potențial de încadrare în doctorat. Afara de motivații științifice, instituții care doresc să se asocieze într-o școală doctorală trebuie să fie localizate pe același teritoriu, sau pe teritorii apropiate. Cooperarea lor reprezintă subiectul unei convenții, care va fi anexată la cererea de acreditare. Pentru a asigura responsabilitatea administrativă a școlii doctorale, instituțiile decid care din ele (una) se va reprezenta ca suport al școlii doctorale. Una sau mai multe școli doctorale pot fi organizate în cadrul unui pol de cercetare și de învățământ superior, sau a unei rețele tematice de cercetare avansată.

Instituțiile de învățământ superior, cât și fundațiile și organizațiile publice de cercetare, pot să participe la o școală doctorală cu titlul de instituție asociată, prin admiterea doctoranzilor din școala respectivă în aceste unități sau echipe de cercetare, dacă ele sunt recunoscute în baza unei evaluări naționale. De asemenea, se acceptă admiterea doctoranzilor în cadrul organizațiilor publice sau private, dacă acestea sunt recunoscute ca instituții asociate școlii doctorale. Acești doctoranzi vor fi considerați ca aparțin școlii doctorale și sunt plasați sub responsabilitatea științifică fie a unui conducător de teză al acestei școli, fie a doi conducători de teză, unul aparținând școlii doctorale, altul organizației ce îi admite. Instituțiile asociate sunt localizate sau dispun de blocuri pe același teritoriu, sau pe cel ce se află în apropierea instituției sau instituțiilor acreditate.

În România [5,6] programele de studii universitare de doctorat sunt, de asemenea, organizate în școli doctorale. O școală doctorală se înființează pentru un singur domeniu fundamental. Școala doctorală se înființează în cadrul structurilor academice, didactice și de cercetare, (de regula, pe facultăți). Se pot înființa școli doctorale în jurul centrelor de excelență. Membrii centrelor de excelență sunt membri ai școlii doctorale.

Aprobarea de înființare a școlilor doctorale este dată de Senatul Universității. Managementul școlii doctorale este realizat de Consiliul Științific al Școlii Doctorale (CSSD) care are în componență conducători de doctorat. CSSD are următoarea structură: director, consilieri științifici și secretar. Consiliul este propus de consiliului facultății și aprobat de Senatul Universității.

La nivel de universitate pentru organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat, se constituie Departamentul de studii universitare de doctorat (D.S.U.D.) cu un Consiliu al Programelor de Studii Universitare de Doctorat care are în componență conducătorii școlilor doctorale. Structura Consiliului: președinte, vice-președinte, consilieri științifici și secretar. Atributele manageriale, sarcinile D.S.U.D., precum și relațiile cu alte compartimente ale universității se precizează prin-un Regulamentul propriu de organizare și funcționare. Consiliul Programelor de Studii Universitare de Doctorat este propus de Biroul Senatului și aprobat de senatul universității. În Art. 4 (al.6) și Art.13 (al.5) al Hotărârii de Guvern al României Nr. 567 din 15 iunie 2005, privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat se stipulează ca Institutele Academiei Române și alte institute de cercetare din țară și din străinătate pot participa la ciclul de studii universitare de doctorat prin formarea de consorții cu instituției de învățământ superior organizatoare de studii universitare de doctorat. Într-un astfel de consorțiu, institutele Academiei Române și celelalte institute de cercetare pot contribui la realizarea programelor de cercetare științifică, în concordanță cu prevederile regulamentului instituției organizatoare de doctorat (universitate acreditată).

Instituțiile internaționale de învățământ superior pot să primească doctoranzi, în special în cadrul de cotutele internaționale de teză. Modalitățile de cooperare între instituțiile ce participă la școala doctorală sunt definite prin intermediul unei sau mai multor convenții anexate la cererea de acreditare a școlii doctorale.

ACREDITAREA ȘCOLILOR DOCTORALE

În Franța școlile doctorale sunt acreditate, în urma unei evaluări naționale, de către ministrul responsabil de învățământul superior. Agenția de evaluare a cercetării și a învățământului superior este responsabilă de evaluarea națională în cadrul criteriilor ce sunt făcuți public și utilizați la fiecare școală doctorală. Evaluarea este de două tipuri, una ce ține de domeniul științific și alta de calitatea instruirii la nivel de doctor. Evaluarea ia în considerație rezultatele care sunt obținute prin intermediul proceselor de auto-evaluare la școlile doctorale, realizate de către instituții. În vederea asigurării unei ample informații privitor la ofertele de formare ce țin de doctorat, în Franța se actualizează permanent așa numita carte a școlilor acreditate în domeniul doctoratului.

În România doctoratul se organizează în instituțiile de învățământ superior aprobate de

Ministerul Educației și Cercetării, pe baza evaluării periodice a capacității lor instituționale de a oferi un mediu integrat de învățare și cercetare avansată, de nivel național sau internațional. Evaluarea se face la nivelul fiecărei instituții de învățământ superior pentru fiecare domeniu de doctorat de către o comisie de experți, pe baza unui sistem de criterii și a unei metodologii, care se aprobă prin ordin al ministrului educației și cercetării. Pe baza rezultatelor evaluării instituției de învățământ superior, Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare propune Ministerului Educației și Cercetării acordarea dreptului de organizare de studii universitare de doctorat. Instituția de învățământ superior care a primit aprobarea de a organiza doctorat într-unul sau mai multe domenii se numește, în continuare, Instituție organizatoare de studii universitare de doctorat. Școlile doctorale se acreditează ca părți componente a instituției.

PROGRAMELE DE DOCTORAT

Conform Procesului de la Bologna (vezi Declarațiile de la Berlin, Bergen și Londra) doctoratul constituie ciclul superior de studii universitare, a cărui finalitate este dezvoltarea cunoașterii prin cercetare științifică originală.

Componentele (curricula) Programelor de doctorat se vor proiecta pornind de la obiectivele generice ale acestui ciclu de studii și competențele care trebuie să le acumuleze/ să le dezvolte doctorandul pe durata acestor studii.

Absolventul studiilor de doctorat trebuie să fie pregătit: pentru a efectua cercetări de sine stătător sau în echipă și pentru inserția cât mai rapidă în câmpul muncii (în afara cercetării pure).

Datorită acestui fapt, după cum ne demonstrează analiza practicilor bune, Programele de doctorat cuprind două componente distincte dar bine armonizate între ele: o componentă - program de pregătire bazat pe studii universitare avansate și un program de cercetare științifică.

Programul de pregătire universitară avansată se desfășoară în cadrul instituției organizatoare de doctorat sau a școlii doctorale pe baza planului de învățământ aprobat de senatul instituției de învățământ superior și are o durată de 2-3 semestre (echivalent al 60 ECTS).

Planul de învățământ cuprinde atât discipline de cunoaștere avansată în cadrul domeniului de studii de doctorat, cât și module de pregătire complementară necesare pentru o inserție rapidă a absolventului de studii universitare de doctorat pe piața muncii.

În cadrul programului de pregătire universitară avansată, pentru a evidenția rezultatele

formării, concomitent cu sistemul de evaluare, se utilizează sistemul de credite transferabile. De regulă, fiecare instituție este autorizată să stabilească propriile reguli de evaluare a doctoranzilor și criteriile specifice de promovare a probelor din cadrul programului de pregătire universitară avansată.

În România programul de studii universitare avansate se finalizează prin susținerea unui proiect de cercetare științifică. Tema proiectului de cercetare științifică se stabilește de către conducătorul de doctorat împreună cu doctorandul și se corelează cu programul de studii universitare avansate, cu domeniul de competență al conducătorului de doctorat și cu proiectele de cercetare promovate de universitate. Tema proiectului de cercetare științifică este avizată de Consiliul școlii doctorale. Susținerea proiectului este o condiție obligatorie pentru promovarea doctorandului la Programul de cercetare.

Programul de cercetare științifică are o durată de 3-4 semestre și este organizat în domeniul de cercetare prin care s-a consacrat conducătorul de doctorat.

Durata programului de cercetare științifică este corelată cu durata programului de studii universitare avansate și nu poate fi mai mare de patru semestre.

Programul de cercetare științifică al fiecărui doctorand este propus de conducătorul de doctorat, avizat de Consiliul școlii doctorale. Aprobarea programului de cercetare științifică al unui doctorand înseamnă admiterea sa în cea de-a doua componentă a studiilor universitare de doctorat.

Programul de cercetare științifică se desfășoară în cadrul catedrelor și centrelor de excelență ale universității, în cadrul institutelor de cercetare sau de învățământ superior din țară sau străinătate, partenere cu universitatea organizatoare de doctorat.

Rezultatele intermediare ale programului de cercetare științifică sunt prezentate de doctorand spre dezbateri în cadrul catedrelor de profil, unităților de cercetare sau centrelor de excelență, sub forma unor rapoarte științifice. Școala doctorală stabilește prin regulament propriu numărul, frecvența și cerințele minimale ale rapoartelor intermediare de cercetare științifică. Universitatea încurajează și susține publicarea rapoartelor științifice în reviste recunoscute în plan național și internațional. Programul de cercetare științifică se finalizează prin prezentarea publică a tezei de doctorat.

Practici bune. La Universitatea din Ghent (Belgia) studenții doctoranzi, în mod obligatoriu, se înscriu la programul de instruire doctorală, la facultatea unde se organizează studiile de doctorat

pe care le urmează. Organizarea programului de instruire doctorală, ghidarea și monitorizarea studenților doctoranzi, ca parte a programului de instruire doctorală, se face în cadrul școlii doctorale la care studenții s-au înscris.

Programul de instruire doctorală este un program de studii flexibil care constă din câteva componente (tabelul 1). Pentru fiecare componentă se acordă un număr minim și un număr maxim de puncte credite.

Tabelul 1. Componentele de bază ale programului de instruire doctorală. Universitatea din Ghent.

Program de studii	Minimum puncte credite	Maxim puncte credite
1. Unități de curs obișnuite din: 1.1 programele cele ulterioare masteratelor la Universitatea din Ghent; 1.2 cursurile de instruire specializate realizate de o școală doctorală de la Universitatea din Ghent; 1.3 unitățile de curs specializate realizate de o altă universitate flamandă sau străină sau de o Instituție de Instruire Continuă.	12	40
2. Seminare doctorale care au drept scop instruirea competențelor / abilităților transferabile.	10	25
3. Activități ce țin de cercetare realizate de către doctorand.	10	25

De exemplu, pentru componenta 3 – activități ce țin de cercetare, se aplică următoarele puncte maxime pentru fiecare categorie (vezi tabelul 2). Această listă nu este integrală și poate fi completată de școlile doctorale. Numărul de credite care se acordă pentru fiecare activitate servește ca un ghid și poate fi adaptat de școlile doctorale, în dependență de situație.

Pentru unitățile de curs obișnuite, metoda de evaluare va fi determinată de profesor. Aceasta poate fi examinare scrisă sau orală, un portofoliu, proiect, practică etc. Lectorul poate cere desfășurarea seminarelor doctorale care au drept scop instruirea competențelor, evaluarea pozitivă sau participare activă a doctoranzilor.

Doctoranzii alcătuiesc o listă a activităților realizate și/sau a activităților la care participă, care

Tabelul 1. Aplicarea punctelor pentru fiecare categorie.

Descrierea activităților ce țin de cercetare (min. 10 – max. 25 credite)	Credite ECTS pentru fiecare activitate	Numărul maxim de credite care urmează să fie obținute pentru fiecare categorie
A1. Publicația	3	15 ECTS
Publicație într-o altă revistă sau cărți	1 sau 2, determină școala doctorală.	10
Publicația unei cărți științifice	Determină școala doctorală.	15 ECTS
Mobilitate internațională: o vizită de cel puțin o săptămână la o universitate, un laborator sau bibliotecă străină, în scopuri de cercetare sau de lucru.	2	10 ECTS
O prelegere / curs ținut la o conferință internațională.	3	6 ECTS
Prezentarea unui poster la o conferință internațională.	2	4 ECTS
Lecții predate studenților.	Determină școala doctorală.	9 ECTS
Consultații pentru realizarea unei teze la nivel de master.	1	3 ECTS

urmează să fie prezentat anual Comisie de ghidare a școlii doctorale. Sarcina unităților de curs, seminarelor doctorale și a activităților realizate de școlile doctorale, precum și sarcina activităților ce țin de cercetarea realizată de doctorand este exprimată în credite ECTS, la decizia Comisiei de ghidare a școlii doctorale.

Comisiile apreciază în fiecare an progresul realizat de fiecare doctorand în domeniul cercetării și instruirii doctorale. Pentru aceasta, doctoranzii anual prezintă comisiei de ghidare un raport în care să enumere realizările obținute. Rapoartele ce țin de progresul înregistrat și cele de apreciere se transmit școlilor doctorale, fapt care asigură administrația de obținerea și monitorizarea acestor succese. La rândul lor, directorii școlilor doctorale prezintă un raport general facultăților.

În legislația Franței cu privire la doctorat [1] se stipulează ca pe parcursul formării doctorale, doctoranzii urmează o pregătire de susținere și participă la diferite activități educaționale, seminare, acțiuni sau stagii organizate în cadrul școlii doctorale, însă nu se specifică conținutul și modul de apreciere/ evaluare a acestor activități.

În Republica Moldova programul de pregătire generală a doctoranzilor este cel moștenit din perioada de până la 1991 și cuprinde 3 cursuri: limba străină (120 ore), informatica (90 ore) și istoria și metodologia domeniului de cercetare (60 ore). Care și-a pierdut deja actualitatea

Documente de finalizare a programului de instruire doctorală

Programul de instruire doctorală la Universitatea din Ghent este autentificat cu un certificat, numit și Certificat de instruire doctorală, semnat de rector.

Numai doctoranzii care au finalizat cu succes întregul program de instruire doctorală la Universitate (școala doctorală), pentru care sunt prevăzute 60 puncte credite, pot obține Certificatul de instruire doctorală. Certificatul semnifică faptul că studentul doctorand „a finalizat cu succes” programul de instruire doctorală. Studenții care nu au finalizat întregul program de instruire doctorală și nu au acumulat 60 puncte credite, vor primi un certificat de frecvență, în care se vor enumera programele de instruire, atelierile de lucru sau activitățile la care doctorandul a fost prezent și le-a finalizat.

Obținerea Certificatului în universitățile din Belgia și Olanda este o condiție obligatorie pentru ca doctorandul să fie admis la susținerea disertației, iar în România pentru a fi admis la Programul de cercetare.

CONCLUZII

1. Școlile doctorale – constituie astăzi structura organizatorică de bază în formarea doctorală europeană, considerându-se o structură optimă din punct de vedere a asigurării calității și multidisciplinarității studiilor doctorale dar și a optimizării cheltuielilor.

2. Învățământul doctoral este o parte integrantă a procesului de pregătire a cadrelor care se efectuează prioritar prin cercetare științifică originală. În același timp, pregătirea doctorală trebuie să cuprindă obligatoriu componente care asigură formarea abilităților generice – manageriale, de comunicare, formarea și dezvoltarea carierei ulterioare.

3. Diversificarea formelor de conducere a doctoratului, modificarea metodelor de selectare și

formare a conducătorilor de doctorat, sporirea motivației activității acestora cât și încheierea unor acordurilor tripartite (doctorand, conducător, universitate) pot conduce la ridicarea responsabilității părților implicate în studiile de doctorat și sporirea eficienței acestor studii.

4. Pentru Republica Moldova implementarea școlilor doctorale la nivel universitar sau inter universitar pe domenii reprezintă o perspectivă reală, care poate fi realizată fără cheltuieli financiare mari dar care ar avea un impact considerabil asupra eficienței și eficacității acestui segment al învățământului universitar.

Bibliografie

1. *Arrêté du 7 août 2006 relatif à la formation doctorale. Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche J.O n° 195 du 24 août 2006.*
2. *Le décret du 31 mars 2004 définissant l'Enseignement supérieur, favorisant son intégration à l'espace européen de l'enseignement supérieur et finançant les universités.*
3. *Règlement général des travaux relatifs à la préparation d'une thèse de doctorat*
4. *Académie universitaire Wallonie – Europe*
5. *Regulament privind organizarea și desfășurarea doctoratului și a postdoctoratului, Aprobat prin H. G. a Republicii Moldova nr. 914 din 28 februarie 2008.*
6. *Hotărârea Guvernului Nr. 567 din 15 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 540/2005 privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat*
7. *Ordinului Ministrului Educației și Cercetării a României nr. 4491 din 6 iulie 2005, cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat.*
8. *Wageningen University. PhD Ghid. 2006. www.wageningeb-ur.nl.*
9. *Universitatea din Craiova. Regulament privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat.*
10. *Doctoral Programmes For The European Knowledge Society. Report On The EUA Doctoral Programmes Project. 2004-2005. www.eua.be*